

Т. А. Палсїй,

кандидат філологічних наук, доцент

(Київський національний університет культури і мистецтв)

pltatiana@ukr.net

ORCID: 0000-0003-1445-4339

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ЕПІТЕТІВ

В статті розглядаються способи перекладу епітетів з англійської мови на українську на матеріалі твору Оскара Уайльда "Портрет Доріана Грея". Надано аналіз визначення епітета та як стилістичного явища, аналіз класифікацій епітетів, запропонованих О. Н. Веселевським, Л. П. Єфімовим, І. Р. Гальпериним. За основу взята класифікація І. Р. Гальперіна – як найбільш послідовна. Як показали результати аналізу, епітет при перекладі зберігає свою експресивність, що зумовлює цілісність сприйняття та оригінальність твору.

Ключові слова: англomовні епітети, лексико-граматичні особливості, переклад.

Вступ. Один з найпомітніших феноменів нашого часу є зростаюча потреба у спілкуванні між народами і окремими людьми. Реалізація цієї потреби в багато разів перевищує досвід минулого. Розвиток транспорту, засобів інформації і комунікації, підвищення культурного і освітнього рівнів, усвідомлення необхідності взаєморозуміння і співпраці, пошуки шляхів і засобів вирішення глобальних проблем сучасності – все це може бути досягнуто лише об'єднаними зусиллями всіх народів і людей. Без сумніву, ці чинники є могутнім стимулом для розвитку перекладацької діяльності.

Переклад – це активний учасник культурно-історичного процесу і без нього неможливо уявити собі сучасний світ. Переклад може і повинен бути для народів носієм, провідником і відкривачем всього найціннішого.

Переклад не можна науково визначити, якщо його не розглянути з мовної суті, якщо не розкрити його лінгвістичних основ та лінгвістичної природи. Адже безперечно, що переклад – це, перш за все, мовна діяльність. Переклад ґрунтується на мові, перекладач працює з мовою – фундаментом і основним засобом перекладу. Він є віддзеркаленням оригіналу. Тому дуже важливими є епітети та способи їх перекладу з англійської мови на українську, адже саме вони і передають красу твору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Згадки про епітети з'являються ще в творах античних мислителів (Аристотеля, Деметрія та ін.). З'ясування природи епітетів цікавило видатних філологів XIX – XX ст., зокрема О. М. Веселовського, В. С. Ващенко, В. В. Виноградова, В. М. Жирмунського, О. О. Потебню. Проблему епітетів принагідно досліджували Л. А. Булаховський, І. Є. Грицютенко. Хоча епітети тривалий час є об'єктом наукового інтересу філологів, проте залишається ще багато проблем, які потребують детального вивчення. Дотепер епітети досліджують переважно на матеріалі художньої літератури з традиційним поділом на логічні та художні (власне епітети) означення, на постійні (фольклорного походження), загальнономовні та індивідуально-авторські.

Без сумніву, саме в художніх текстах епітети найповніше реалізують свої функції, виявляють особливо високий образний потенціал.

Таким чином, тема лексико-граматичних особливостей перекладу англomовних синтаксичних епітетів завжди цікавила мовознавців та на даному етапі активно досліджуються як лінгвістами Заходу, так і вченими-співвітчизниками, що і зумовлює **актуальність теми дослідження**.

Об'єктом дослідження є епітет – як мовно-виразовий засіб у художньому англomовному тексті.

Предметом дослідження є особливості перекладу англomовних епітетів, синтаксичних, в тому числі на українську мову.

Метою роботи є аналіз особливостей перекладу синтаксичних епітетів з англійської на українську мову

Мета роботи зумовлює виконання таких завдань:

- проаналізувати структуру та семантику епітетів;
- проаналізувати існуючі класифікації епітетів;
- проаналізувати лексичні та граматичні трансформації при перекладі епітетів синтаксичних, в тому числі з англійської на українську мову.

Методологічну та методичну основу дослідження становлять роботи та публікації В. А. Кухаренко, А. Н. Веселовського, Л. І. Тимофеева, І. Р. Гальперіна, Л. П. Єфімова, О. А. Ясінецької, І. В. Арнольда, О. О. Потебні, М. М. Полужина.

Дослідження здійснене на основі системного підходу з використанням методів узагальнення, порівняння, конкретизації.

Теоретична та практична цінність роботи полягає в тому, що отримані результати можуть бути використані у підготовці лекцій з лексикології та стилістики.

Лінгвостилістичну природу епітета вивчали протягом багатьох століть, але, не зважаючи на це, на сьогоднішній день не існує єдиної точки зору щодо його сутності.

Веселовський А. Н. та Томашевський Б. В. стверджують, що епітет сприяє переосмисленню певних ознак, які входять в даний об'єм змісту поняття: або ж епітет повторює ознаки на тавтологічній основі, або ж виставляє на перший план ту ознаку, яка могла б бути і відсутньою.

Веселовський А. Н. у своїй роботі "Из истории эпитета" визначає епітет як однобічне визначення слова, яке підновлює чи підсилює його значення, підкреслює яку-небудь характерну, визначну якість предмета [1: 73–74].

Кухаренко В. А. подає таку характеристику епітета: "Епітет виражає як існуючі, так і вигадані характеристики об'єкта. Його основною властивістю є емоційність та суб'єктивність: мовець завжди сам обирає потрібне слово для опису об'єкта. Наше мовлення онтологічно завжди було емоційно забарвленим, можна сказати, що в епітеті емотивне значення слова виходить на перший план по відношенню до денотативного значення" [2: 29].

Епітет належить до найуживаніших поетичних прийомів. "Як майстер пензля, – пише М. Рибнікова, – тяжіє до певних фарб та ліній, так художник слова тяжіє до певних епітетів. І ось цими епітетами для читача визначається тоді не стільки світ (творця), скільки сам творець цього світу, поет. Міра суб'єктивності письменника найбільш відчутна, коли аналізуються його епітети" [3: 29].

І. Р. Гальперін стверджує, що образність створюється завдяки взаємодії предметно-логічного значення слова з його контекстуальним значенням. Вона розкриває індивідуальне емоційно забарвлене ставлення автора до предмета, який він описує. Існує думка, що логічне означення є суто об'єктивним, а епітет завжди має суб'єктивно-оцінний характер. Наприклад: *red blood* – "червона кров", *wooden table* – "дерев'яний стіл", *white snow* – "білий сніг" є логічними означеннями, які вказують на загально визнані якості предмета. Прикметники у словосполученнях *wonderful day*, *beautiful lady*, *handsome man* мають суб'єктивно-оцінний характер і вони є епітетами.

Інакше кажучи, епітет повідомляє додаткову інформацію про предмет. Щодо інформації, І. Р. Гальперін пише, що інформацію треба розуміти в 2-х планах – існує інформація смислова і інформація естетична [4].

Отже, епітет повідомляє додаткову інформацію про предмет. На сьогоднішній день дослідження епітета як стилістичного прийому має багато проблем, які потребують детального вивчення.

Л. П. Єфімов стверджує, що синтаксичні епітети можна класифікувати відповідно до їхніх семантичних та структурних властивостей. Семантично епітети можна поділити на дві групи: асоційовані та неасоційовані, а структурно епітети можна поділити на прості, складні, фразові та ті, які виражені цілим реченням [5: 58–59].

Оскільки метою нашої роботи, в першу чергу, є аналіз структурно-семантичних особливостей синтаксичних епітетів, то спочатку **розглянемо структурні типи епітетів.**

Гальперін І. Р. виділяє такі структурні моделі епітета, характерні для сучасної англійської мови [4: 149–150]:

1. Поширена модель *A + N*, в якій епітет виражений прикметником в препозиції. Прикметник може бути простим, наприклад, *mysterious river* – таємнича річка, *pearly beauty* – перлинна краса, і складним *flat-cheeked visage* – обличчя з плоскими щоками, *owl-like eyes* – совині очі, *heart-burning sigh* – обпалююче серце зітхання, *blue-eyed boy* – блакитноокий хлопець.

Простий прикметник в якості епітета може вживатися в порівнянні, наприклад, *a faint and bitter smile* – слабка і гірка посмішка. Проте частіше в якості епітета вживаються прикметники в найвищому ступені, наприклад, *the dearest red dress* – найулюбленіша червона сукня. Епітети, виражені складними прикметниками, зазвичай називають складними епітетами.

На думку багатьох дослідників, складні прикметники з суфіксом – *ed*, наприклад, *red-cheeked*, *black-eyed* найбільш поширені в англійській мові, зустрічаються в різних пластах словникового складу і часто входять в структуру фразеологізмів.

2. Другою за поширеністю є модель *Participle + N*, в якій епітет виражений дієприкметником. Епітет може бути виражений:

– дієприкметником теперішнього часу, наприклад, *crackling fire* – потріскуючий вогонь; *sleeping, yawning world* – сплячий позіхаючий світ;

– дієприкметником минулого часу, наприклад, *choked, miserable voice* – жалюгідний голос, що задихається; *a screwed – up smile* – крива посмішка.

3. В ролі епітета може виступати іменник, вживаний у функції визначення. Це конструкція *N + N*. Епітет може бути виражений власними іменниками:

– у загальному відмінку, наприклад, *hedgehog Sophia* – Софія колюча як їжак; *gypsy wife* – дружина, схожа на циганку; *a giant tree* – велетенське дерево;

– у присвійному відмінку, наприклад, *clown's smile* – клоунська посмішка; *lizard tongue* – мова схожа на мову ящірки;

– іменники в of-phrase, наприклад, a shadow of a smile – тінь посмішки; a man of courage – мужня людина.

Епітет може бути виражений власним іменем в присвійному відмінку, наприклад, her *Giaconda's* smile – її посмішка Джоконди; a shadowy little man, with *Murillo* eyes – похмурий чоловічок з очима з полотен Мурильо; his loud *Titan's* laugh – його гучний сміх Титану.

4. В якості епітета можуть вживатися словосполучення і прийменники, що входять в одне слово за допомогою дефісів, так званих hyphenated phrases. Для цього структурного типу епітета вживають термін фразовий епітет (phrase epithet).

Наприклад, "There is a sort of "Oh-what-a-wicked-world-this-is-and-how-I-wish-I-could-do-something-to-make-it-better-and-nobler" expression about Montmorency that has been known to bring the tears into the eyes of pious old ladies and gentlemen" – На фізіономії у Монморансі було вираження, яке означало щось на кшталт "О, який зіпсований і порочний цей світ, і як би я хотів зробити що-небудь, щоб він став кращим і шляхетнішим", яке викликало сльози на очах благочестивих дам і джентльменів" [Джером К. Джером "Троє у човні не рахуючи собаки"].

Фразовим епітетом можуть також стати стягнуті за допомогою дефісів в складне слово прислів'я, приказки або стійкі вирази.

Наприклад, He coolly told the waiter to telephone for two stalls, which seemed to me a grand man-about-town way of doing things – Він холодно наказав офіціантові замовити по телефону два крісла в партері, що здавалося мені чудовим способом робити справи, до якого вдаються світські люди. A man-about-town – означає світська людина, багатий гульвіса і є стійким вираженням.

О. С. Ахманова зазначає: "Синтаксичні комбінації є більш визначеними, описовими, продуманими; лексичні ж комбінації, в свою чергу, є індикаторами, відтінком, підказкою до певного всім відомого факту, так, ніби кожен мав би сказати: "Ви прекрасно знаєте, що я маю на увазі, і все, що я маю зробити – виділити це Вам це у стислий та загальновідомий спосіб" [6].

Також І. Р. Гальперін стверджує, що цікавою особливістю фразових епітетів є те, що, зазвичай, вони супроводжуються такими словами, як вираження, вираз обличчя, відношення та іншими словами, що описують поведінку чи міміку обличчя. Іншими словами, схоже на те, що такі епітети, передають за допомогою мови символи комунікації, поєднані з нелінгвістичними засобами [6].

Ще однією цікавою структурою епітета є так звані "зворотні епітети": "The reversed epithet is composed of two nouns linked in an of phrase. Суб'єктивний, оцінний, емоційний елемент виражається не іменником-означенням, а іменником, що структурно означається. Наприклад: "the *shadow* of a smile"; "a *devil* of a job" (Maugham); "...he smiled brightly, neatly, efficiently, a *military abbreviation* of a smile" (Graham Green); "A *devil* of a sea rolls in that bay" (Byron); "A *little Flying Dutchman* of a cab" (Galsworthy); "a *dog* of a fellow" (Dickens); "her *brute* of a brother" (Galsworthy); "...a *long nightshirt* of a mackintosh..." (Cronin)" [7: 150].

5. Ще однією моделлю епітета, характерної для сучасної англійської мови, є епітет, виражений прислівником при прикметнику, модель Adv. + A, наприклад, her eyebrows were boldly black – її брови були нахабно темними, a hellish dull empty room – диявольська нудна порожня кімната.

У нашій роботі ми дотримувались класифікації І. Гальперіна. Методом суцільного підбору епітетів у романі Оскара Уайльда "Портрет Доріана Грея" виявлено 1992 епітети.

Автор досить часто використовував епітети, описуючи предмети, явища та людей. Відібрані епітети було поділено на декілька груп:

1. З точки зору складності структури найчастіше автор використовував прості епітети. За нашими підрахунками їх 1804 (the rich odour of roses – густий аромат троянд, gigantic tiaras – величезні діадеми, a terrible crisis – страшний перелом, the sullen murmur of the bees – сердите дзижчання бджіл, a broken heart – розбите серце, the tedious luncheon – звичайний сніданок, monstrous laws – немилосердний закон, the slanting beams – похилі сонячні промені і т.д.).

Складні ж епітети зустрічаються в романі набагато рідше, їх 158 одиниць (dog-eared school-books – занехаяні шкільні підручники, stiff-fingered hands – скручені пальці, a nill-omened place – зловісне місце, honey-coloured blossoms of a laburnum – золоті та духмяні, як мед, квіти рокитника, flower-like hands – немов квіти ніжні руки, a life-long passion – "вічне кохання", a little flower-like face – обличчя, ніжне як квітка, herreed-like throat – її тонка, як тростинка шия і т.д.).

У романі кількість використаних інвертованих епітетів становить 29 одиниць (grace of movement – граціозні рухи, a beauty of a frame – чудова рамка, a malady of dreaming – хвороблива мрійливість, the scarlet of his lips – пурпурові губи, the gold of your days – золоті дні, the grace of his figure – стрункий стан, the triumph of matter – переважаюча матерія, the unreality of a dream – незвичайна драма, decay of a beauty – вражаюча краса, the madness of pride – дика гордість, the loveliness of their blue – чудесна блакить, the carelessness of happiness – безхмарне щастя і т.д.).

Особливу увагу привертає фразовий епітет, представлений у романі одним випадком застосування – with her ... forget-me-not eyes – своїми ... блакитними, як незабудки, очима.

З точки зору дистрибуції епітетів, у реченні виділяють ланцюжки епітетів та переносні епітети. Ми виявили у "Портреті Доріана Грея" 53 ланцюжки епітетів (*wrong, fascinating, poisonous, delightful theories* – захопливі, але життєнебезпечні та невірні теорії; *he is some brainless, beautiful creature* – він – безмозке та чудове боже створіння; *in a willful, retulant manner* – капризно заперечувати; *How clear, and vivid, and cruel!* – Які же вони (слова) зрозумілі, яскраві та жорстокі!; *his dreamy, languorous eyes* – вдумливо дивлячись на нього своїми стомленими очима; *his cold, white, flower-like hands* – навіть його руки прохолодні, білі та ніжні, як квіти; *He would become dreadful, hideous, and uncouth.* – Він стане дуже негарним, жалюгідним та страшним; *It is too ugly, too horrible, too depressing.* – Це дуже гидко, занадто жахливо та ще й вводить нас в депресію і т.д.).

У творі переносні епітети, що приписують неживим предметам, зустрічаються рідше, їх 36 (*the dreary Euston Road* – жалюгідна дорога Істон-род; *the sullen answer* – норовлива відповідь; *the silent houses* – сплячі будинки; *his rebellious curls* – його неслухняні кучері; *the mellow November sun* – ласкаве сонце листопада).

3. Згідно з стилістичним підходом Горбачова в романі "Портрет Доріана Грея" виявлено 25 підсилювальних епітетів (*dull hells* – похмуре пекло, *an irrevocable vow* – непорушна обітниця, *misshapen dreams* – моторошні жахіття, *infinite peril* – грізна небезпека, *crude violence* – жорстокий злочин, *the vicious cruelty* – злісна жорстокість, *strange pane gyric on youth* – піднесений гімн молодості, *the crude violence* – бездумне дебоширство і т.д.). Найчастіше зустрічаються уточнювальні епітети – 1929 (*poor wine* – несмачне вино, *deadlier chance* – доленосна випадковість, *a silly habit* – дивна забаганка, *the faltering steps of kings* – невірні кроки королів, *tedious Academicians* – нудні академіки і т.д.), а контрастних епітетів налічується 6 одиниць (*the terrible beauty* – страшна краса, *the wordy silence* – сповнене словами мовчання, *an exquisite poison* – солодка отрута, *the "monster charmant"* – дивне страховисько, *remarkable ugliness* – чудова непривабливість).

Щодо способів перекладу епітетів, у нашій роботі ми притримувалися принципу, за яким епітети можуть бути перекладені на українську мову як прикметники, словосполучення, іменники, дієслово та опущення при перекладі. Таким чином:

1. Найчастіше перекладач використав переклад епітетів в якості прикметників – 1502 (*a dread orchestra* – страшний оркестр, *a vile cigar* – мерзенна сигара, *silly marriages* – нерозсудливі шлюби, *the hot tears* – гарячі сльози, *a subtle magic* – вишуканий шарм, *with silent amusement* – з прихованим задоволенням, *in the silly hope* – в марній надії, *this wonderful young man* – цей чудовий юнак, *curiously shrill voice* – проникливий голос, *fanciful whorls* – дивні кільця, *a realism that is vulgar* – вульгарний реалізм і т.д.);

2. За допомогою словосполучення – 149 (*wildest days* – дні найвідчайдушніших його мандрів, *the wordy silence* – сповнене словами мовчання, *her flower-like lips* – її ніжні, як пелюстки квітів, губи, *false-jewelled fingers* – пальці, обвішані дешевими перстнями, *a penni less young fellow* – молодик без копійки за душею – молодчик, *she was romantic* – вона була романтичною вигадкою, *listened, open-eyed and wondering* – слухав із жадібною увагою, *life suddenly became fiery-coloured* – раптово життя засяяло яскравими барвами, *they are quite obvious* – для нас вони – відкрита книга і т.д.);

3. Нульовий переклад епітета на українську мову простежується у 119 випадках (*a pretty professional invalid* – дама, постійно зайнята своїми хворобами, *a perfect mania* – манія, *the mad melodramatic words* – мелодраматична тирада, *coal-black hair* – каштанове волосся, *with an amused smile* – із посмішкою, *the thin blue wreaths of smoke* – блакитний дим, *horribly freckled* – обличчя в ластовинні, *a fuss people* – як звичайні люди, *poor dear mother* – бідна мати, *How horribly in just of you!* – Який ти несправедливий до мене!, *the exquisite temptations* – спокуси і т.д.)

4. Як іменники – 114 (*You are quite delightful!* – Ви просто чарівність!, *It is most unfair!* – Це – неподобство!, *How extraordinary!* – Це дива!, *How dreadful!* – Який жах!, *She was beautiful.* – Вона – красуня, *the greatest things* – шедеври, *foolish child* – дурник, *the poor chap* – бідняга, *a little face* – личко, *bad language* – лайка, *a little man* – людинка, *common people* – люди, *some vile creature* – яка-небудь жалюгідність і т.д.);

5. Переклад в якості прислівників зустрічається набагато рідше – 67 (*sang divinely* – співала божественно, *come dreadfully late* – безовісно спізнюєтесь, *I am awfully obliged* – я безмежно вдячний, *one lives charmingly* – можна добре прожити і т.д.);

6. Як дієслово з англійської на українську епітет перекладено досить рідко – 41 (*an in just mirror* – дзеркало обманює, *spend his money foolishly* – не транжирить гроші, *burning eyes* – очі його горіли, *it will be a great pity* – їм можна тільки поспівчувати, *he has behaved very badly to you* – він чимось завинив перед тобою і т.д.).

Також у романі "The Picture of Dorian Gray" можна побачити дуже багато постійних епітетів: *dear Agatha* – любя Агата, *a harsh word* – різке словечко, *tight lips* – щільно стиснуті губи, *dear aunt* – любя тітонька, *dear Basil* – дорогий Безіл, *the world's original sins* – перворідний гріх, *brute force* – брутальна сила, *great country* – велика країна, *open field* – чисте поле, *proper hands* – хороші руки, *a rational animal* –

розумне створіння, the last refuge – останній прихисток, a life-long passion – "вічна любов", a new world – новий світ, a great pity – дуже пошкодувати, a broken heart – розбите серце, my dear fellow – старий, a great privilege – прийму за щастя, a shrill voice – високий та різкий голос, she is a genius – вона – геніальна, my dear boy – мій любий хлопчику.

При перекладі епітетів з англійської мови на українську перекладач досить часто використовує трансформації, щоб не втратити зміст та форму твору в цілому. У цій статті ми і розглянули типи трансформацій при перекладі. Ці трансформації поділяють на лексичні та граматичні [5].

В свою чергу, лексичні трансформації поділяють на дев'ять видів: 1) конкретизація значень; 2) диференціація значень; 3) генералізація значень; 4) смисловий розвиток; 5) антонімічний переклад; 6) цілісне перетворення; 7) компенсація втрат при перекладі; 8) доповнення слів; 9) опущення слів. Ці трансформації не існують окремо одна від одної, а поєднуються одна з одною.

Щодо граматичних трансформацій, то сюди входять такі операції: зміна порядку слів; зміна структури речення; додавання слів; опущення слів з граматичних причин; заміна частин мови слів [5].

Зважаючи на те, що англійська – аналітична мова, то при перекладі особливо важливим є враховувати конкретну функцію окремої конструкції.

Висновки. В результаті дослідження було розглянуто та проаналізовано використання лексичних та граматичних трансформацій на матеріалі роману О. Уайльда "Портрет Доріана Грея". Із тексту об'ємом 244 сторінки ми обрали 1992 епітети, що були згруповані за структурними та семантичними типами. В роботі ми дотримувались класифікації І. Р. Гальперіна, оскільки на наш погляд, вона є найпоширенішою. Проведений аналіз виявив, що найчастіше зустрічаються прості епітети (1804 одиниць), складні епітети (158 одиниць), найменш частотними виявились фразові епітети (1 одиниця). Образних епітетів виявлено 29 одиниць. Переклад епітетів з англійської на українську мову можуть бути перекладені як іменники, прикметники, прислівники, дієслова, а також – мати нульовий переклад. Найчастіше епітети перекладаються як прикметники – 1502. В інших випадках як словосполучення – 149, як іменники – 114, як прислівники – 67, як дієслово – 41, нульовий переклад – 119 випадків.

В загальному, епітет при перекладі зберігає свою експресивність. Роман "Портрет Доріана Грея" написаний в естетичному стилі, і деталі предметів, одягу, людей досить вишукано описано. Проведений аналіз лексико-граматичних особливостей перекладу синтаксичних епітетів у романі підтверджує твердження, що епітет – це основний засіб, за допомогою якого автор створює образність, експресивність, дає оцінку характеристику. Дуже важливим є адекватний переклад епітетів з мови оригіналу на мову перекладу, адже лише тоді зберігається вся краса, цілісність твору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Веселовский А. Из истории эпитета / А. Веселовский // Историческая поэтика. – М., 1989, – С. 59–75.
2. Кухаренко В. О. Практикум зі стилістики англійської мови : [підручник] / В. О. Кухаренко. – Вінниця : Нова книга, 2000. – 160 с.
3. Кадимов Р. Г. Введение в литературоведение / Р. Г. Кадимов, А. Х. Ахмедов. – Махачкала, 2001.
4. Гальперин И. Р. Стилистика английского языка / И. Р. Гальперин. – М., 1981.
5. Єфімов Л. П. Стилiстика англiйської мови i дискурсивний аналіз : [учбово-методичний посiбник] / Л. П. Єфімов, О. А. Ясінецька. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 240 с.
6. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова. – М., 1969.
7. Брусенская Л. Учебный словарь лингвистических терминов / Л. Брусенская. – Ростов н / Д., 2005. – 248 с.

REFERENCES (TRASLATED&TRANSLITERATED)

1. Veselovskii A. Iz istorii epiteta [From the History of Epithet] / A. Veselovskii // Istoricheskaia poetika [Historic Poetics]. – M., 1989, – S. 59–75.
2. Kukharenko V. O. Praktykum zi stylistyky angliis'koi movy [Workshop on Stylistics of English Language] : [pidruchnyk] / V. O. Kukharenko. – Vinnytsia : Nova knyga, 2000. – 160 s.
3. Kadimov R. G. Vvedeniie v literaturovedeniie [Introduction to Liyterary Studies] / R. G. Kadimov, A. Kh. Akhmedov. – Makhachkala, 2001.
4. Halperin I. R. Stilistika angliiskogo yazika [Stylistics of English Language] / I. R. Halperin. – M., 1981.
5. Efimov L. P. Stylistyka angliiskoi movy i dyskursyvnyi analiz [Stylistics of English Language and Discourse Analysis] : [ucbovo-metodychnyi posibnyk] / L. P. Efimov, O. A. Yasinetska. – Vinnytsia : Nova knyga, 2004. – 240 s.
6. Akhmanova O. S. Slovar' lingvisticheskikh terminov [Dictionary of Linguistic Terms] / O. S. Akhmanova. – M., 1969.
7. Brusenskaia L. Uchebnyi slovar' lingvisticheskikh terminov [Learners' Dictionary of Linguistic Terms] / L. Brusenskaia. – Rostov n / D., 2005. – 248 s.

Палей Т. А. Лексико-грамматические особенности перевода англоязычных эпитетов.

В статье рассматриваются способы перевода эпитетов с английского языка на украинский на материале произведения Оскара Уайльда "Портрет Дориана Грея". Приводится анализ дефиниций

эпитета как стилистического явления, анализ классификаций эпитетов, предложенных А. Н. Веселевским, Л. П. Ефимович, И. Р. Гальпериным. За основу взята классификация И. Р. Гальперина – как наиболее последовательная. Как показали результаты анализа, эпитет при переводе сохраняет свою экспрессивность, что обуславливает целостность восприятия и оригинальность произведения.

Ключевые слова: *англоязычные эпитеты, лексико-грамматические особенности, перевод.*

Paliei T. A. Lexical and Grammatical Peculiarities of Translating English Epithets.

The article deals with the ways of rendering epithets from English into Ukrainian in O. Wilde's novel "The Picture of Dorian Gray". The author gives the analysis of the existing definitions of an epithet as a stylistic device, the analysis of classifications of epithets, worked out by A. Vesselovsky, L. Yefimov, I. Galperin. As the basis of the analysis the classification of I. Galperin was taken, as the most detailed and consistent. The results of the analysis showed that epithet, being translated, still preserves its expressivity and its adds to the integrity of perception and originality of the novel. The epithets under analysis (1992 cases) were subdivided into some groups according to their structure. The results of our research showed, that O. Wilde used mainly simple epithets (1804 cases) – rich odour of roses, the sullen murmur of the bess. Compound epithets are used much more seldom (158 cases) – dog-eared schoolbooks, stiff-fingered hands. The last and least group is inverted epithets – 29 cases – grace of movement, a beauty of a frame. As for their distribution the author uses chains of simple epithets (53 cases) – wrong, fascinatory, poisonous, delightful theories.

Into Ukrainian epithets can be translated as: – adjectives (1502 cases) – a dread orchestra, silly marriages; – (149 cases) – the wordy silence, her flower-like lip; – zero translation (119 cases) – poor dear mother, the exquisite temptation; – nouns (144 cases) – You are quite delightful!; – adverbs (67 cases) – sang divinely; – verbs (41 cases) – burning eyes.

Key words: *English epithets, lexical and grammatical peculiarities, translation.*